

ŽIVOT BEZ CENZURY

Ivan Klíma

1. V pozoruhodné knize Vzpoura deprivantů uvádějí autoři Koukolík a Drtilová zajímavá čí-
2. sla o násilí v americké televizi. Podle autorů „existuje dnes více než 3 000 vědeckých pra-
3. cí, které jednoznačně prokazují vztah mezi násilím předváděným v televizi a následným
4. chováním dětí a mladistvých. „V padesátých letech bylo v nejsledovanějších časech vě-
5. nováno násilí šestnáct procent vysílacího času, v současnosti zabírá násilí až pětkrát tolik
6. času. „Dnešní jedenáctileté dítě zhlédlo za svůj život v televizi v průměru 8 000 vražd a
7. 100 000 dalších násilných činů...“
8. Nevím, nakolik se čísla u nás budou lišit od čísel amerických – u veřejnoprávní televize
9. jistě ano. Ale nechci mluvit o násilí anebo jen o něm.
10. Žili jsme čtyřicet let s cenzurou. Cenzura hlídala především politický obsah všeho, co se
11. psalo, mluvilo či předvádělo na obrazovce, ale svým způsobem bděla i nad mravopočest-
12. ností. Očesala všechno, co přesahovalo průměr: dolů a většinou i nahoru. Líbily se jí poli-
13. tické agitky, ale ty se zase nelíbily divákům. Sex, stejně jako příliš mnoho krve, ji popuzo-
14. valy. Pokud se týkalo tvorby pro děti, dávala přednost pohádkám. Na kreslených filmech
15. často spolupracovali naši nejlepší výtvarníci – pokud jejich jména se z nějakého důvodu
16. neocitla na indexu. Lze říci, že mnohé z těch filmů (vzpomeňme jen Trnku, Milera, filmy
17. podle Lady, Josefa Čapka či Sekory) přispívaly k rozvoji estetického citění dětí. Dneska,
18. když se dívám na některé kreslené seriály, připadá mi, že se od hraných gangsterek liší je-
19. nom tím, že jsou nakreslené a ještě k tomu tím nejkřčovitějším, zcela odosobněným
20. stylem.
21. Dřív mohli rodiče posadit dítě před televizi: hrej si, tu máš kohouta, kdosi za ně ohlídal,
22. že namísto kohouta nepříjde sadistický vrah.
23. Ne, nevzpomínám s nostalgií na cenzuru, která mě nejen po většinu mého dospělého živo-
24. ta zakazovala, ale také omezovala můj přístup k hodnotám, které se jí nezamlouvaly. Jen
25. připomínám, že jistý druh výběru, který dělala za nás, už nikdo nedělá. Tak jako o ostatní
26. život i o naše duševní zdraví „stát“ či instituce pečují méně, což je dobré a správné, jen to
27. musíme vzít na vědomí, jednat podle toho a uvědomit si vlastní zodpovědnost. Pokud se
28. týká dětí, bylo by záhodno, abychom nenechali výběr jejich duševní stravy jen na nich sa-
29. mých, anebo na těch, kterým jde výhradně o líbivost a sledovanost, tedy koneckonců jen
30. o jejich vlastní zisk.

I.

1. Zakroužkujte správnou odpověď:

Podle obsahu článku soudíte, že Ivan Klíma tento text napsal

před rokem 1989

nebo

po roce 1989

Proč?

2. „Hrej si, tu máš kohouta“ je citát ze slavné básně. Víte, jak se jmenuje a kdo ji napsal?

.....

II. Zaškrtněte správné tvrzení (pravdivých tvrzení může být v nabídnutých odpovědích jedno i více, nebo naopak pravdivé tvrzení nemusí být žádné). Vycházejte jen z textu.

1.

- a. Autor souhlasí s cenzurou obecně.
- b. Autor souhlasí s cenzurou v oblasti tvorby pro děti.
- c. Autor s cenzurou zásadně nesouhlasí.
- d. Cenzura přispívala k rozvoji estetického citění dětí.
- e. Cenzura dávala přednost pohádkám.

2.

- a. Kreslené filmy se od hraných gangsterek neliší.
- b. Kreslené gangsterky přispívají k estetickému citění dětí.
- c. Naši nejlepší výtvarníci kreslí odosobněným stylem,
- d. Naši nejlepší výtvarníci kreslí kýčovitě animované filmy.
- e. Je správné, když o náš život a duševní zdraví pečují stát či nějaké instituce.

3. Kniha Vzpouora deprivantů

- a. je dílem autora článku;
- b. je dílem jiných autorů;
- c. je překladem z americké angličtiny.

4.

- a. Vědecké práce dokazují, že televizní násilí ovlivňuje chování dětí a mladistvých.
- b. V současné době je v americké televizi v nejsledovanějších časech věnováno až 80 % vysílacího času násilí.
- c. Veřejnoprávní televize nevěnuje násilí žádný vysílací čas.

III.

1. Pokuste se co nejpřesněji vysvětlit, co znamená slovo

cenzura

nostalgie

2. Pokuste se alespoň přibližně odhadnout, co znamená slovní spojení „politická agitka“.
(řádek 12/13)

.....

3. Co znamená slovo „mravopočestnost“ a jak vzniklo? Najdete jeho slovní základ?
(řádek 11/12)

.....

4. Najděte v souvětí, které začíná na řádku 17 slovem „Dneska“ a končí na řádku 20, nespisovné slovo.

.....

IV.

1. Přepište slovy číslovky na řádku 6 a 7 a pak je dejte do 2. pádu

.....
.....

2. Určete druh slova a jeho mluvnické kategorie:

násilí (řádek 2).....

vědeckých (řádek 2).....

očesala (řádek 12).....

abychom nenechali (řádek 28).....

záhodno (řádek 28).....

3. Rozeberte souvětí, které začíná na řádku 17 slovem „Dneska“ a končí na řádku 20, a nakreslete jeho schéma.

4. Rozeberte 1. větu celého článku a nakreslete její schéma (řádek 1 – 2).

